

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА УСТАНОВА «ЦЕНТРАЛЬНИЙ МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ
З ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ МОЗ УКРАЇНИ»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник Міністра
Охорони здоров'я України

О. ЛІНЧЕВСЬКИЙ

7 червня 2017 рік

ЕПІДЕМІОЛОГІЯ

примірна програма навчальної дисципліни

підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст»
у вищих навчальних закладах МОЗ України

галузі знань 1201 «Медицина»
спеціальності 7.12010001 «Лікувальна справа»
7.12010002 «Педіатрія»

ПОГОДЖУЮ
Директор ДУ «Центральний
методичний кабінет з вищої
медичної освіти МОЗ України»

Мельник
І. МЕЛЬНИК

«31» *травня* 2017 року

ПОГОДЖУЮ
В.о. начальника
Відділу освіти та науки
МОЗ України

Олексина
Н. ОЛЕКСІНА

«01» *червня* 2017 року

Київ – 2017

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Національний медичний університет
імені О.О.Богомольця.

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: співробітники кафедри епідеміології
НМУ імені О.О.Богомольця: завідувач кафедри
д.мед.н., професор **І.П. Колеснікова**;
к.мед.н., доцент **Т.В. Петрусевич**;
к.мед.н., доцент **О.В. Зубленко**

ПРОГРАМА РЕЦЕНЗОВАНА:

Т.О. Чумаченко завідувач кафедри епідеміологією Харківського
національного медичного університету,
доктор медичних наук, професор

В.Д. Москалюк завідувач кафедри інфекційних хвороб та
епідеміології Буковинського державного медичного
університету, доктор медичних наук, професор

Обговорено та рекомендовано до затвердження на міжкафедральній нараді
завідувачів однопрофільних кафедр
«23» лютого 2017 року, протокол № 1.

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Епідеміологія» складена відповідно до навчального плану підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» кваліфікації «лікар» за спеціальностями 7.110101 «Лікувальна справа», 7.110104 «Педіатрія», 7.110105 «Медико-профілактична справа», затвердженого наказом МОЗ України від 08.07.2010 № 539 та скорегованого навчального плану підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст» кваліфікації «Лікар» за спеціальностями 7.12010001 «Лікувальна справа», 12010002 «Педіатрія», 12010003 «Медико-профілактична справа», затвердженого МОЗ України 24.03.2015.

Вивчення епідеміології здійснюється впродовж IX або X семестрів 5-го року навчання, кінцеві цілі з дисципліни однакові й тому розроблена єдина програма з епідеміології для зазначених спеціальностей

Предметом вивчення навчальної дисципліни є Епідемічний процес.

Міждисциплінарні зв'язки: програма базується на вивченні студентами відповідних розділів фундаментальних дисциплін – медичної біології, мікробіології, вірусології та імунології, інфекційних хвороб, біостатистики, соціальної медицини й інтегрується з цими дисциплінами.

Програма навчальної дисципліни структурована одним модулем «Епідеміологія», до складу якого входять два модулі:

1. Загальна епідеміологія
2. Спеціальна епідеміологія

Форма контролю дисципліни – підсумковий модульний контроль

1. Мета та завдання навчальної дисципліни.

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни “Епідеміологія” є формування системи базових знань з теорії механізму передачі збудників інфекційних хвороб практичних вмінь та навичок з планування і здійснення протиепідемічних та профілактичних заходів щодо найбільш поширених та особливо небезпечних інфекційних хвороб на основі використання описових, аналітичних, експериментальних та прогностичних методів епідеміологічних досліджень.

Кінцеві цілі вивчення дисципліни.

- Інтерпретувати причини виникнення та закономірності розвитку епідемічного процесу, основні нормативні документи в області епідеміології.
- Проводити епідеміологічне обстеження осередку інфекційної хвороби та епідемічного спалаху і розробляти заходи щодо їх ліквідації.
- Аналізувати епідемічний стан території та населення в зоні надзвичайної ситуації, планувати відповідні заходи і організувати їх виконання.
- Демонструвати обізнаність щодо інфекційних хвороб як зброї масового ураження.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни “Епідеміологія” є:

- розкриття та з'ясування теоретичних основ епідеміології як медичної науки

- використання епідеміологічного методу в медичній практиці для вивчення захворюваності населення
- здійснення протиепідемічних та профілактичних заходів.

1.3. Згідно вимог освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- нормативні документи України в галузі епідеміології (ПП.206 (7.12010001); ПП.040 (7.12010002));
- знати заходи щодо локалізації та ліквідації осередку інфекційного захворювання (ПП.243 (7.12010001); ПП.045 (7.12010002));
- алгоритм оцінки епідемічного стану території (ПП.215 (7.12010001); ПП.056 (7.12010002));
- облікову та звітну документацію МОЗ України (ПП.061 (7.12010001); ПП.072 (7.12010002));
- карантинні заходи щодо найбільш поширених та особливо небезпечних інфекційних хвороб (ПП.046 (7.12010001); ПП.054 (7.12010002)).

вміти:

- інтерпретувати причини виникнення і закономірності розвитку епідемічного процесу (ПП.206 (7.12010001); ПП.040 (7.12010002));
- проводити епідеміологічне обстеження осередку інфекційної хвороби та епідемічного спалаху та розробляти заходи щодо їх ліквідації (ПП.243 (7.12010001); ПП.045 (7.12010002));
- аналізувати епідемічний стан території та населення в зоні надзвичайної ситуації, планувати відповідні заходи і організувати їх виконання (ПП.215 (7.12010001); ПП.056 (7.12010002));
- демонструвати вміння введення облікової та звітної документації (ПП.061 (7.12010001); ПП.072 (7.12010002));
- планувати профілактичні та карантинні заходи щодо найбільш поширених та особливо небезпечних інфекційних хвороб (ПП.046 (7.12010001); ПП.054 (7.12010002)).

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **45 академічних годин 1,5 кредити ECTS.**

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Модуль 1. Епідеміологія (складається з 2 змістових модулів).

Змістовий модуль 1. Загальна епідеміологія.

Конкретні цілі:

- Організація та проведення протиепідемічних заходів в осередках інфекційних захворювань.
- Визначити необхідність проведення дератизації, дезінсекції та дезінфекції в конкретному осередку інфекційної хвороби та методику її проведення.
- Вміти заповнювати документацію щодо реєстрації та обліку інфекційних хворих.
- Організовувати проведення імунопрофілактики. Вміти скласти план проведення щеплень.
- Здійснювати правове обґрунтування планових та позапланових щеплень.
- Оформлювати документацію (облікову та звітну) про щеплення.
- Визначати пріоритетні проблеми профілактики інфекційних захворювань по групах та нозологічних формах.
- Тракувати епідеміологічну, соціальну та економічну значущість окремих нозологічних форм.
- Застосовувати прийоми епідеміологічного методу дослідження (дескриптивний, аналітичний, експериментальний, прогностичний).
- Аналізувати структуру й рівень захворюваності населення по нозологічних формах.
- Проводити аналіз багаторічної та річної динаміки захворюваності, визначати тенденцію, циклічні та сезонні коливання рівня захворюваності, скласти прогноз захворюваності.
- Вміти розслідувати спалахи інфекційних хвороб та організовувати заходи щодо їх ліквідації.
- Визначати групи, колективи, території, час і чинники ризику захворюваності.
- Вміти інтерпретувати результати епідеміологічних когортних досліджень та досліджень типу випадок-контроль.

Тема 1. Вчення про епідемічний процес. Протиепідемічні заходи в осередках інфекційних хвороб. Протиепідемічна робота дільничного (сімейного) лікаря та лікаря-інфекціоніста.

Осередок інфекційного захворювання. Обстеження осередку інфекційного захворювання. Заповнення відповідної документації. Заходи щодо локалізації і ліквідації осередку – заходи по відношенню до хворого та носія, знезараженню навколишнього середовища та осіб, які спілкувались з джерелом інфекційного захворювання. Протиепідемічні заходи в осередку – заходи, спрямовані на складові епідемічного процесу. Впорядкований перелік протиепідемічних заходів.

Обов'язки дільничного (сімейного) лікаря та лікаря-інфекціоніста з питань протиепідемічної роботи.

Тема 2. Дератизація. Дезінсекція. Дезінфекція та стерилізація.

Поняття про дератизацію. Види та методи дератизації. Поняття про дезінфекцію. Види та методи дезінфекції. Поняття про дезінфекцію. Види та методи дезінфекції. Класифікація дезінфекційних засобів. Дезінфекційні камери, принципи їх влаштування та призначення. Контроль якості дезінфекції. Поняття про стерилізацію. Етапи стерилізації. Контроль якості передстерилізаційної обробки.

Тема 3. Імунопрофілактика інфекційних хвороб. Календар профілактичних щеплень. Правові аспекти вакцинопрофілактики.

Види імунітету та їх характеристика. Значення рівня популяційного імунітету населення в розвитку інфекційних захворювань. Календар профілактичних щеплень України, його розділи. Вимоги до імунобіологічних препаратів. Способи ведення імунобіологічних препаратів в організм. Перелік медичних протипоказів до проведення профілактичних щеплень. Післявакцинальні реакції та ускладнення. Препарати для планової імунопрофілактики (форма випуску, спосіб введення, доза, реакція на введення).

Тема 4. Епідеміологічний метод дослідження та його структура. Епідеміологічна діагностика. Планування протиепідемічних та профілактичних заходів.

Оцінка проблем профілактики на основі аналізу структури та рівня захворюваності по групах та нозологічних формам інфекцій. Епідеміологічна діагностика. Оперативний епідеміологічний аналіз. Ретроспективний епідеміологічний аналіз. Вивчення проявів річної та багаторічної динаміки захворюваності. Прогнозування проявів епідемічного процесу. Аналіз захворюваності по групах, колективах, територіях. Планування протиепідемічних заходів. Аналітичні та експериментальні епідеміологічні дослідження.

Тема 5. Аналітичні та експериментальні методи в епідеміологічних дослідженнях.

Мета та задачі аналітичних епідеміологічних прийомів дослідження. Сутність та методика проведення аналітичного дослідження «випадок-контроль» та когортного аналітичного дослідження. Безпосередній та відносні ризики захворювання. Епідеміологічний експеримент. Скринінгові обстеження населення. Методи математичного моделювання в епідеміології.

Змістовий модуль 2. Спеціальна епідеміологія.

Конкретні цілі:

- Визначати епідеміологічні прояви захворюваності на інфекції, що належать до різних груп (інфекцій дихальних шляхів, кишкових, кров'яних та інфекцій зовнішніх покривів).

- Формулювати робочі гіпотези щодо факторів ризику захворюваності по територіях, серед різних груп населення та в колективах відносно конкретних інфекційних захворювань.
- Інтерпретувати прояви епідемічного процесу конкретних нозологічних форм, що належать до різних груп інфекцій: кишкових інфекцій, інфекцій дихальних шляхів, кров'яних та інфекцій зовнішніх покривів.
- Організовувати проведення профілактичних та протиепідемічних заходів в осередках конкретних нозологічних форм, що належать до різних груп інфекцій, зокрема: черевного тифу, шигельозу, гепатиту А, холери, дифтерії, кору, сальмонельозу, ботулізму, поліомієліту, лептоспірозу, менінгококової інфекції, висипного тифу та хвороби Бриля, малярії, гепатитів В та С, ВІЛ-інфекції, туляремії, кліщового енцефаліту, геморагічних гарячок Ласса, Ебола, Марбург, чуми.
- Визначати шляхи подолання стигми та дискримінації в медичних закладах до людей, які живуть з ВІЛ/СНІД.
- Розслідування спалахів інфекційних хвороб.
- Використовувати нормативно-інструктивну документацію МОЗ України для організації ліквідації осередків конкретних нозологічних форм, що належать до різних груп інфекцій: кишкових інфекцій, інфекцій дихальних шляхів, кров'яних та інфекцій зовнішніх покривів.

Тема 6. Протиепідемічні заходи в осередках інфекцій з фекально-оральним механізмом передачі. Протиепідемічний захист військ, бактеріологічна розвідка за умов реєстрації епідемічних осередків.

Епідеміологічна характеристика групи кишкових інфекцій. Чинники та шляхи передачі конкретних нозологічних форм.. Прояви епідемічного процесу (рівень захворюваності, прояви захворюваності в часі, по території, серед різних груп населення та по колективах). Профілактичні та протиепідемічні заходи в осередках. Розслідування спалахів кишкових інфекцій. Протиепідемічний захист військ, бактеріологічна розвідка за умов реєстрації епідемічних осередків. Критерії оцінки санітарно-епідемічного стану військ і району їх розміщення за умов реєстрації кишкових інфекцій. Визначення та задачі бактеріологічної розвідки. Правила відбору матеріалів для індикації біологічної зброї.

Тема 7. Протиепідемічні заходи в осередках інфекцій з аерогенним механізмом передачі. Протиепідемічний захист військ, бактеріологічна розвідка за умов реєстрації епідемічних осередків.

Епідеміологічна характеристика групи інфекцій дихальних шляхів. Механізми, чинники та шляхи передачі конкретних нозологічних форм. Прояви епідемічного процесу (рівень захворюваності, прояви захворюваності в часі, по території, серед різних груп населення та по колективах). Профілактичні та протиепідемічні заходи в осередках. Критерії оцінки санітарно-епідемічного

стану військ і району їх розміщення за умов реєстрації інфекцій дихальних шляхів. Індикація біологічної зброї (специфічна та неспецифічна).

Тема 8. Протиепідемічні заходи в осередках інфекцій з трансмісивним та контактним механізмом передачі. Протиепідемічний захист військ, бактеріологічна розвідка за умов реєстрації епідемічних осередків.

Епідеміологічна характеристика групи трансмісивних інфекцій та інфекцій зовнішніх покривів. Чинники та шляхи передачі конкретних нозологічних форм. Прояви епідемічного процесу (рівень захворюваності, прояви захворюваності в часі, по території, серед різних груп населення та по колективах). Профілактичні та протиепідемічні заходи в осередках. Критерії оцінки санітарно-епідемічного стану військ і району їх розміщення за умов реєстрації трансмісивних інфекцій та інфекцій зовнішніх покривів. Індикація біологічної зброї у скороченому та розширеному обсягах.

Тема 9. Захист роботи з ретроспективного епідеміологічного аналізу.

Епідеміологічне визначення інфекційного захворювання. Встановлення причинно-наслідкових зв'язків в поширенні інфекційної захворюваності. Визначення багаторічної тенденції захворюваності. Визначення річної динаміки захворюваності. Визначення групи ризику, території ризику та часу ризику. Визначення основних напрямів боротьби з різними групами інфекційних захворювань.

Тема 10. Особливості проведення протиепідемічних заходів у випадках виникнення надзвичайних ситуацій в мирний час за умов занесення інфекцій, що мають міжнародне значення.

Чинники, що впливають на розповсюдження інфекційних хвороб в районах надзвичайних ситуацій. Особливості епідемічного процесу під час надзвичайної ситуації. Основні принципи планування протиепідемічних та профілактичних заходів у зонах надзвичайних ситуацій. Захист населення при надзвичайних ситуаціях. Режимно-обмежувальні заходи при обсервації та карантині. Колективні та індивідуальні засоби захисту населення.

Тема 11. Підсумковий модульний контроль

Контроль теоретичної та практичної підготовки.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви модулів і тем	Кількість годин		
	усього	у тому числі	
		лекції	практ.

			заняття	робота
Модуль «Епідеміологія»				
Змістовий модуль 1. Загальна епідеміологія				
1. Епідемічний процес. Напрями боротьби з інфекційними захворюваннями.	4	1	2	1
2. Імунопрофілактика інфекційних хвороб.	3	-	2	1
3. Епідеміологічний метод дослідження.	6	1	4	1
Разом за змістовим модулем 1	13	2	8	3
Змістовий модуль 2. Спеціальна епідеміологія				
4. Епідеміологічна характеристика різних груп інфекцій. Протиепідемічні заходи в осередках інфекційних захворювань. Протиепідемічний захист військ, бактеріологічна розвідка за умов реєстрації епідемічних осередків.	19	4	7	8
5. Інфекції, пов'язані з наданням медичної допомоги. Система інфекційного контролю.	2	2	-	-
6. Особливо небезпечні інфекції. Санітарний захист кордонів. Протиепідемічні заходи в умовах надзвичайних ситуацій.	5	2	2	1
7. Захист роботи з ретроспективного епідеміологічного аналізу.	3	-	1	2
Разом за змістовим модулем 2	29	8	10	11
Підсумковий модульний контроль	3	-	2	1
Усього годин	45	10	20	15

4. Теми лекцій

№	ТЕМА	Кількість годин
1.	Предмет епідеміології. Вчення про епідемічний процес. Напрями боротьби з інфекційними хворобами. Епідеміологічний метод дослідження, його структура і зміст. Епідеміологічна діагностика. Система епідеміологічного нагляду	2
2.	Епідеміологічна характеристика групи інфекцій дихальних шляхів. Епідеміологічна характеристика групи кишкових	2

	інфекцій	
3.	Епідеміологічна характеристика гемоконтактних інфекцій. Шляхи подолання стигми та дискримінації в медичних закладах до людей, які живуть з ВІЛ/СНІД.	2
4.	Інфекції, пов'язані з наданням медичної допомоги. Система інфекційного контролю.	2
5.	Санітарна охорона території. Особливо небезпечні інфекції. Протиепідемічні заходи в осередках особливо небезпечних інфекцій.	2
	РАЗОМ	10

5. Теми семінарських занять

За програмою навчального плану семінарські заняття не передбачено.

6. Теми практичних занять

№	ТЕМА	Кількість годин
Змістовий модуль 1 Загальна епідеміологія		
1.	Вчення про епідемічний процес. Протиепідемічні заходи в осередках інфекційних хвороб. Протиепідемічна робота дільничного (сімейного) лікаря та лікаря-інфекціоніста.	2
2.	Дератизація. Дезінсекція. Дезінфекція та стерилізація.	2
3.	Імунопрофілактика інфекційних хвороб. Календар профілактичних щеплень. Правові аспекти вакцинопрофілактики.	2
4.	Епідеміологічний метод дослідження та його структура. Планування протиепідемічних та профілактичних заходів	2
5.	Аналітичні та експериментальні методи в епідеміологічних дослідженнях.	2
Змістовий модуль 2 Спеціальна епідеміологія		
6.	Протиепідемічні заходи в осередках інфекцій з аерогенним механізмом передачі. Протиепідемічний захист військ, бактеріологічна розвідка за умов реєстрації епідемічних осередків.	2
7.	Протиепідемічні заходи в осередках інфекцій з фекально-оральним механізмом передачі. Протиепідемічний захист військ, бактеріологічна розвідка за умов реєстрації епідемічних осередків.	2

8.	Протиепідемічні заходи в осередках інфекцій з трансмісивним та контактним механізмами передачі. Протиепідемічний захист військ, бактеріологічна розвідка за умов реєстрації епідемічних осередків.	1
9.	Захист роботи з ретроспективного епідеміологічного аналізу.	1
10.	Особливості проведення протиепідемічних заходів у випадках виникнення надзвичайних ситуацій в мирний час за умов занесення інфекцій, що мають міжнародне значення.	2
11.	Підсумковий модульний контроль:	2
	<i>практичної підготовки</i>	1
	<i>теоретичної підготовки</i>	1
	РАЗОМ	20

7. Теми лабораторних занять

За програмою навчального плану лабораторні заняття не передбачено.

8. Самостійна робота

№	ТЕМА	Кількість годин	Вид контролю
1.	Підготовка до практичних занять – теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	12	Поточний контроль, ситуаційні задачі
2.	Написання роботи з ретроспективного епідеміологічного аналізу.	2	Поточний контроль
3.	Підготовка до підсумкового модульного контролю	1	Підсумковий модульний контроль
	РАЗОМ	15	

9. Індивідуальні завдання.

Одним з найважливіших шляхів оптимізації і підвищення якості практичної підготовки студентів є виконання індивідуальних завдань, основна мета яких спрямована на більш глибоке осмислення і засвоєння теоретичних і практичних знань, умінь і навичок з дисципліни, психологічна і практична підготовка студентів до постійного підвищення свого професійного рівня.

Індивідуальними завданнями з «Епідеміології» є виконання індивідуальних самостійна робота студента (ІСРС) з ретроспективного епідеміологічного аналізу інфекційної захворюваності, який складається з наступних етапів:

1. Аналіз багаторічної динаміки захворюваності з визначенням багаторічної тенденції та складанням прогнозу захворюваності на наступний рік.
2. Аналіз багаторічної циклічності.

3. Аналіз річної динаміки захворюваності з обчисленням індексу та коефіцієнту сезонності.
4. Аналіз захворюваності по території.
5. Аналіз захворюваності по групах населення та по колективах.

10. Методи навчання

1. Методи навчально-пізнавальної діяльності (вивчення та аналіз основних програмних розділів дисципліни).
2. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності (вирішення ситуаційних задач, виконання інтерактивних завдань, моделювання ситуації тощо).
3. Методи контролю (самоконтролю, взаємоконтролю), корекції (самокорекції, взаємокорекції).
4. Методи підвищення ефективності навчально-пізнавальної діяльності (поглиблення знань за рахунок виконання самостійної роботи та наукової роботи, «мозковий штурм», участь у роботі наукового студентського гуртка, конференцій, олімпіад, студентських наукових форумів тощо).

11. Методи контролю

1. Метод усного контролю теоретичного матеріалу (опитування, обговорення).
2. Методи письмового контролю (відповіді на питання, вирішення задач, тестовий контроль).
3. Методи контролю практичних вмінь та навичок (вирішення ситуаційних задач, розв'язання проблемних ситуацій, надання практичних рекомендацій).

Орієнтовний перелік питань та практичних умінь до підсумкового контролю з відповідних змістових модулів та дисципліни в цілому

МОДУЛЬ 1

Змістовний модуль 1

Перелік питань

1. Предмет і задачі епідеміології.
2. Основні етапи розвитку епідеміології.
3. Епідемічний процес та його складові.
4. Розділи вчення про епідемічний процес.
5. Рушійні сили епідемічного процесу.
6. Особливості епідемічного процесу при антропонозах та зоонозах. Поняття про сапронози.
7. Кількісні та якісні прояви епідемічного процесу.
8. Протиепідемічні заходи в осередках інфекційних захворювань.
9. Осередок інфекційної хвороби. Напрями проведення епідеміологічного обстеження осередку.

10. Чим обумовлюються межі осередку інфекційної хвороби? Наведіть приклади.
11. Мета і завдання епідеміологічного обстеження осередку.
12. Як проводиться виявлення інфекційних хворих і повідомлення про них?
13. Джерело і резервуар збудників інфекційних хвороб.
14. Хвора людина і носій та їх епідеміологічне значення.
15. Категорії носіїв збудників інфекційних хвороб.
16. Заходи щодо знезараження хворих та носіїв як джерел збудників інфекційних хвороб.
17. Епідеміологічне значення тварин (гризуни, свійські тварини тощо).
18. Поняття про дератизацію, види і методи.
19. Теорія механізму передачі збудників інфекційних хвороб Л.В Громашевського. Визначення механізму передачі, його ланки. Чинники і шляхи передачі збудників інфекційних хвороб.
20. Основний закон теорії механізму передачі.
21. Типи механізмів передачі збудників інфекційних хвороб людини.
22. Епідеміологічне значення членистоногих як переносників збудників інфекційних хвороб. Види і методи дезінсекції.
23. Визначення дезінфекції, її види і методи. Контроль якості дезінфекції.
24. Дезінфекційні камери принципи їх влаштування та призначення.
25. Стерилізація та її етапи, контроль якості.
26. Календар профілактичних щеплень України. Правові аспекти вакцинопрофілактики.
27. Складання плану проведення профілактичних щеплень.
28. Заповнення обліково-звітної документації щодо проведення щеплень.
29. Основні нормативні документи в області епідеміології.
30. Епідеміологічний метод дослідження, його структура.
31. Описово-оціночний прийом епідеміологічного методу.
32. Епідеміологічна, соціальна та економічна значущість інфекційної захворюваності.
33. Рівні доказовості в медицині.
34. Епідеміологічна діагностика як основа профілактичної та протиепідемічної роботи.
35. Оперативний епідеміологічний аналіз.
36. Методика проведення ретроспективного епідеміологічного аналізу.
37. Аналіз багаторічної та річної динаміки захворюваності.
38. Прояви епідемічного процесу в багаторічній динаміці захворюваності та причини, що їх обумовлюють.
39. Аналіз територіального розподілу захворюваності.
40. Прояви епідемічного процесу в річній динаміці захворюваності та причини, що їх обумовлюють.
41. Структура та рівень захворюваності населення по колективах, групах та нозологічних формах.

42. Поняття про територію, групи, час та чинники ризику.
43. Значення соціального фактору в розвитку епідемічного процесу.
44. Значення природного фактору в розвитку епідемічного процесу.
45. Аналітичні та експериментальні прийоми епідеміологічного методу дослідження.
46. Сутність аналітичного дослідження типу «випадок-контроль».
47. Сутність когортного аналітичного дослідження.
48. Визначення епідеміологічного експерименту.
49. Зміст і мета контрольованого епідеміологічного експерименту.
50. Зміст і мета неконтрольованого епідеміологічного експерименту.
51. Зміст і мета природного епідеміологічного експерименту.
52. Прогнозування проявів епідемічного процесу.
53. Мета і особливості організації скринінгових обстежень населення.
54. Методи математичного моделювання в епідеміології та їх значення.
55. Планування протиепідемічних та профілактичних заходів

Змістовний модуль 2

Перелік питань

1. Епідеміологічна класифікація інфекційних хвороб.
2. Епідеміологічні особливості різних груп інфекційних хвороб.
3. Епідеміологія та профілактика інфекцій, пов'язаних з наданням медичної допомоги.
4. Організація санітарної охорони території України від занесення й розповсюдження інфекцій, що мають міжнародне значення.
5. Профілактичні та протиепідемічні заходи щодо найбільш поширених захворювань.
6. Карантинні заходи щодо особливо небезпечних інфекційних хвороб.
7. Черевний тиф. Епідеміологічні особливості (джерело збудників, фактори і шляхи передачі, прояви епідемічного процесу), профілактичні та протиепідемічні заходи.
8. Гепатит А. Епідеміологічні особливості (джерело збудників, фактори і шляхи передачі, прояви епідемічного процесу), профілактичні та протиепідемічні заходи.
9. Шигельоз. Епідеміологічні особливості (джерело збудників, фактори і шляхи передачі, прояви епідемічного процесу), профілактичні та протиепідемічні заходи.
10. Холера. Епідеміологічні особливості (джерело збудників, фактори і шляхи передачі, прояви епідемічного процесу), профілактичні та протиепідемічні заходи.
11. Поліомієліт. Епідеміологічні особливості (джерело збудників, фактори і шляхи передачі, прояви епідемічного процесу), профілактичні та протиепідемічні заходи.

12. Грип та інші ГРЗ. Етіологічна структура, епідеміологічні особливості (джерело збудників, фактори і шляхи передачі, прояви епідемічного процесу), профілактичні та протиепідемічні заходи.
13. Дифтерія. Епідеміологічні особливості (джерело збудників, фактори і шляхи передачі, прояви епідемічного процесу), профілактичні та протиепідемічні заходи.
14. Кір. Епідеміологічні особливості (джерело збудників, фактори і шляхи передачі, прояви епідемічного процесу), профілактичні та протиепідемічні заходи.
15. Туберкульоз. Епідеміологічні особливості (джерело збудників, фактори і шляхи передачі, прояви епідемічного процесу), профілактичні та протиепідемічні заходи. Система інфекційного контролю за туберкульозом.
16. Сальмонельози. Епідеміологічні особливості (джерело збудників, фактори і шляхи передачі, прояви епідемічного процесу), профілактичні та протиепідемічні заходи.
17. Ботулізм. Епідеміологічні особливості (джерело збудників, фактори і шляхи передачі, прояви епідемічного процесу), профілактичні та протиепідемічні заходи.
18. Менінгококова інфекція та гнійні бактеріальні менінгіти. Етіологічна структура гнійних бактеріальних менінгітів, епідеміологічні особливості (джерело збудників, фактори і шляхи передачі, прояви епідемічного процесу), профілактичні та протиепідемічні заходи.
19. Туляремія. Епідеміологічні особливості (джерело збудників, фактори і шляхи передачі, прояви епідемічного процесу), профілактичні та протиепідемічні заходи.
20. Гепатит В. Епідеміологічні особливості (джерело збудників, фактори і шляхи передачі, прояви епідемічного процесу), профілактичні та протиепідемічні заходи.
21. Гепатит С. Епідеміологічні особливості (джерело збудників, фактори і шляхи передачі, прояви епідемічного процесу), профілактичні та протиепідемічні заходи.
22. ВІЛ-інфекція. Епідеміологічні особливості (джерело збудників, фактори і шляхи передачі, прояви епідемічного процесу), профілактичні та протиепідемічні заходи.
23. Шляхи подолання стигми та дискримінації в медичних закладах до людей з груп найвищого ризику, які живуть з ВІЛ/СНІД.
24. Малярія. Епідеміологічні особливості (джерело збудників, фактори і шляхи передачі, прояви епідемічного процесу), профілактичні та протиепідемічні заходи.
25. Висипний тиф та хвороба Бриля. Епідеміологічні особливості (джерело збудників, фактори і шляхи передачі, прояви епідемічного процесу), профілактичні та протиепідемічні заходи.

26. Чума. Епідеміологічні особливості (джерело збудників, фактори і шляхи передачі, прояви епідемічного процесу), профілактичні та протиепідемічні заходи.
27. Кліщовий енцефаліт. Епідеміологічні особливості (джерело збудників, фактори і шляхи передачі, прояви епідемічного процесу), профілактичні та протиепідемічні заходи.
28. Геморагічні лихоманки Ебола і Марбург. Епідеміологічні особливості (джерело збудників, фактори і шляхи передачі, прояви епідемічного процесу), профілактичні та протиепідемічні заходи.
29. Геморагічна лихоманка Ласса. Епідеміологічні особливості (джерело збудників, фактори і шляхи передачі, прояви епідемічного процесу), профілактичні та протиепідемічні заходи.
30. Лайм-бореліоз. Епідеміологічні особливості (джерело збудників, фактори і шляхи передачі, прояви епідемічного процесу), профілактичні та протиепідемічні заходи.
31. Особливості проведення протиепідемічних заходів у випадках виникнення надзвичайних ситуацій в мирний час за умов занесення інфекцій, що мають міжнародне значення.
32. Критерії оцінки санітарно-епідемічного стану військ і району їх розміщення за умов реєстрації інфекцій хвороб. Індикація біологічної зброї (специфічна та неспецифічна).

***Орієнтовний перелік практичних завдань
для підсумкового модульного контролю
Модуль: “Епідеміологія”***

1. Визначення прогнозу рівня захворюваності на наступний рік за лінією тенденції багаторічної динаміки захворюваності.
2. Визначення рівня інфікованості населення за даними вибіркового лабораторних досліджень та його епідеміологічна оцінка.
3. Заповнення журналу обліку інфекційних захворювань (форма № 060/о).
4. Заповнення екстреного повідомлення про вперше виявлене інфекційне або паразитарне захворювання (форма № 058/о).
5. Заповнення карти профілактичних щеплень (форма № 063/о) та індивідуальної карти розвитку дитини (форма № 112/о).
6. Визначення коефіцієнта епідеміологічної ефективності щеплень та його оцінка.
7. Обґрунтування переліку протиепідемічних заходів в осередках інфекційних захворювань.
8. Створення стовпчикових діаграм для наочного вираження епідеміологічних даних та визначення груп та чинників ризику захворюваності.
9. Визначення коефіцієнту сезонності річної динаміки захворюваності на діаграмі розподілу захворюваності по місяцях року та його оцінка.

10.Оцінка якості дезінфекції та стерилізації.

11.Проведення протиепідемічних заходів в осередках інфекцій дихальних шляхів, кишкових та кров'яних інфекцій.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінка за дисципліну визначається з урахуванням оцінок за поточну навчальну діяльність студента та оцінки за індивідуальну самостійну роботу студента (ІСРС).

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті у відповідності з конкретними цілями кожної теми. При оцінюванні поточної навчальної діяльності студентів надається перевага стандартизованим методам контролю: тестуванню, ситуаційним задачам, структурованим письмовим роботам та структурованому контролю (за процедурою) практичних навичок в умовах, що наближені до реальних.

Оцінювання самостійної роботи студентів по підготовці до аудиторних практичних занять здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному аудиторному занятті.

Поточна навчальна діяльність студента оцінюється за 4-бальною шкалою, яка конвертується у бали таким чином:

а) за практичні заняття:

“5” – 12; “4” – 9,5; “3” – 7; “2” – 2 ;

б) за ІСРС – 12 балів

“5” – 12; “4” – 9,5; “3” – 7, “2” – 2

№ за порядком	Модуль 1 (поточна навчальна діяльність)	Максимальна кількість балів
	<i>Змістовий модуль 1</i>	<i>60</i>
1.	Тема 1	12
2.	Тема 2	12
3.	Тема 3	12
4.	Тема 4	12
5.	Тема 5	12
	<i>Змістовий модуль 2</i>	<i>60</i>
6.	Тема 6	12
7.	Тема 7	12
8.	Тема 8	12
9.	Тема 9	12
10.	Тема 10	12
	<i>Разом змістові модулі</i>	<i>120</i>

<i>Підсумковий модульний контроль, в тому числі:</i>	80
<i>практичної підготовки</i>	
<i>теоретичної підготовки</i>	
РАЗОМ сума балів	200

Примітка: При засвоєнні теми за традиційною системою студенту присвоюються бали: «5» – 12 балів, «4» – 9,5 балів, «3» – 7 балів, «2» – 2 бали. За написання індивідуальної самостійної роботи присвоюються такі бали «5» – 12 балів, «4» – 9,5 балів, «3» – 7 балів, «2» – 2 бали.

Максимальна кількість балів за поточну навчальну діяльність студента – 120. Вона вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «5», на кількість тем у модулі з додаванням балів за індивідуальну самостійну роботу.

Мінімальна кількість балів, яку може набрати студент при вивченні модуля, вираховується шляхом множення кількості балів, що відповідають оцінці «3», на кількість тем у модулі.

Студент допускається до підсумкового модульного контролю при умові виконанні вимог навчальної програми та в разі, якщо за поточну навчальну діяльність він набрав не менше 70 балів: не менше 63 балів під час практичних занять (7 x 9) та 7 балів за написання індивідуальної самостійної роботи.

Підсумковий модульний контроль зараховується студенту, якщо він набрав не менше 50 балів з 80 балів.

13. Методичне забезпечення

1. Навчально-наочні посібники, технічні засоби навчання (мультимедійна система тощо).
2. Конспекти лекцій з дисципліни.
3. Інструктивно-методичні матеріали до практичних занять.
4. Контрольні завдання до практичних занять, лекційного матеріалу та заліку з дисципліни.
5. Перелік питань до підсумкового модульного контролю, комплект білетів до підсумкового модульного контролю, критерії оцінки, регламент проведення підсумкового модульного контролю з дисципліни.

14. Рекомендована література

Базова

1. Епідеміологія / За ред. проф. І.П. Колеснікової. – Вінниця: Нова Книга, 2012. – 570 с.
2. Виноград Н.О. Спеціальна епідеміологія: навч. посіб. / Н.О. Виноград, З.П. Василюшин, Л.П. Козак. – К.: ВСВ «Медицина», 2014. – 344 с.

3. Лінда Дж. Морра І. Шлях до результатів / Лінда Дж. Морра І., Рей К. Піт – Київ, 2015. – 254.
4. Общая эпидемиология / Виноград Н.О., [и др.] – Київ ВСИ «Медицина», 2015.- 200 с.
5. Manufer T. Gafarova Epidemiology of infectious Diseases / Manufer T. Gafarova – Simferopol, 2010. – 225 p.

Допоміжна

1. Глосарій термінології з епідеміологічного нагляду у сфері ВІЛ-інфекції/СНІДу / Андреева Т.І. [та ін.] – К.: МБФ «Альянс громадського здоров'я», К., ФД «huss», 2015. – 240 с.
2. Трунова О.А. Актуальні питання епідеміології інфекційних хвороб тропічних країн / За редакцією Трунової О.А., Романенко Т.А. – Донецьк «Каштан», 2010 – 185 с.
3. Голубятников Н.И. Основы медико-санитарной обработки (практикум) / Голубятников Н.И. – Одесса, 2012 – 353 с.
4. Гаркавый С.И. Профилактика внутрибольничных инфекций: гигиенические, эпидемиологические и микробиологические аспекты / за ред. Гаркавого С.И., Шевченко А.А. – Одесса Пресс-курьер, 2015 – 238 с.
5. Lekhan VN et al., Ukraine: Health System Review. Health Systems in Transition, 2015; 17(2) 1-153.
6. World Health Organization. World Health Statistics 2012. Geneva, World Health Organization, 2012.
7. Прудкина Н.С. Кровососущие двукрылые насекомые: фауна, биология, экология, медико-ветеринарное значение / Прудкина Н.С. – Харьков, 2011. – 296 с.
8. Здоровье-2020 – основы европейской политики и стратегия для XXI века (2013) – 221 с. – Режим доступа: <http://www.euro.who.int/ru/publications/abstracts/health-2020.-a-european-policy-framework-and-strategy-for-the-21st-century-2013>

15. Інформаційні ресурси

1. Підручники та навчально-методичні посібники.
2. Навчальні та методичні матеріали кафедри.
3. Наочні матеріали до практичних занять (таблиці, схеми, алгоритми, стенди, альбоми тощо).
4. Освітній портал ВМНЗ.
5. Офіційний сайт МОЗ України – Режим доступу: <http://www.moz.gov.ua>
6. Офіційний сайт ВООЗ – режим доступу: <http://www.who.int>
7. Epidemiology for the uninitiated (Эпидемиология для непосвященных) – Режим доступу: <http://www.bmj.com/collections/epidem/epid.shtml>

8. Centers for Disease Control and Prevention (CDC) – Режим доступу: http://www.cdc.gov/foodborneoutbreaks/info_healthprofessional.htm

9. UNC Gillings School of Global Public Health – Режим доступу: http://www.sph.unc.edu/courses/Course_support/Case_studies

10. Institute for Health Metrics and Evaluation – Режим доступу: <http://vizhub.healthdata.org/gbd-compare/>

16. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Підсумковий поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми. Рекомендується застосувати на всіх практичних заняттях види об'єктивного контролю теоретичної підготовки (у вигляді письмового, усного опитування, тестування) та контроль засвоєння практичних навичок. При засвоєнні кожної теми модуля за поточну навчальну діяльність студенту виставляються оцінка за 4-ри бальною шкалою та багатобальною шкалою згідно вимог Болонської системи.

Підсумковий модульний контроль (ПМК). Форма проведення підсумкового модульного контролю включає контроль теоретичної і практичної підготовки Дисципліна вважається **зарахована**, коли студент виконав усі види робіт, що передбачені навчальною програмою та при вивченні модулю «Епідеміологія» та набрав кількість балів, не меншу за мінімальну –120 балів.

17. Засоби діагностики успішності навчання

1. Перелік теоретичних питань для визначення рівня засвоєння матеріалу програми.

2. Комплекти матеріалів для вирішення практичних завдань та ситуаційних задач.

3. Контрольні тестові завдання (для поточного та підсумкового контролю).

4. Комплект ситуаційних завдань для підсумкового модульного контролю.

*Кафедрами епідеміології ВМНЗ України можуть вноситися зміни до форми та змістового наповнення «Програми навчальної дисципліни» залежно від специфіки та профілю вищого навчального закладу.